

Jongerengroep Damiaan te gast bij Gilde Sint Antonius Abt

De band tussen de kerk en het Gilde is al vele jaren hecht. Op zondag 5 oktober was de jongerengroep van de Damiaanparochie te gast bij het Gilde Sint Antonius Abt Mierlo-Hout voor een gezellige én leerzame middag. De groep van vijftien jongeren, een mix van jongens en meisjes van twaalf tot vierentwintig jaar, arriveerde vrolijk op de fiets. De meesten zijn misdienaar, enkele acoliet. Misdienaars assisteren de priester tijdens de Heilige Mis, bijvoorbeeld bij het dragen van kaarsen, het hanteren van wierook en het klaarmaken van het altaar. Acolieten zijn oudere misdienaars (vanaf zestien jaar) met extra taken. Hoofdman Johnny Slegers opende de middag met een interessante presentatie over de geschiedenis van het Gilde Sint Antonius Abt, dat in 1451 werd opgericht en volgend jaar zijn 575-jarig bestaan viert.

Daarna maakten de jongeren kennis met drie belangrijke gildeonderdelen: vendelen, trommen en (buks)schieten. Bij het vendelen leerden ze hoe vendeliers sierlijk met vlaggen zwaaien — een oude traditie die kracht en gratie combineert. Tijdens het trommen ontdekten ze onder begeleiding van tamboer Suzanne hoe ritme en samenwerking centraal staan. Tot haar verbazing pakten de jongeren het trommen razendsnel op.

Na de pauze, waarin Imke en Veronique vertelden over het werk van misdienaars binnen de parochies Sint Lucia (Mierlo-Hout), Sint Trudo (Stiphout) en Goddelijke Voorzienigheid (Helmond-West), volgde het populairste onderdeel: buksschieten. Onder toezicht van de schietmeesters lieten de jongeren zien dat ze over een vaste hand beschikten — iedereen wilde de beste zijn!

De middag werd afgesloten met een smakelijk broodje hamburger of hotdog. Moe maar voldaan namen de jongeren en de gildeleden afscheid van elkaar. Een geslaagde dag, die de band tussen kerk en gilde opnieuw versterkte. ■

Jongerengroep Damiaan.

INGEZONDEN

Door de ghostwriter
van Tony Vaessen

Van 11 april t/m 25 oktober 2026 is de tentoonstelling *Vergeeten Brabantse Gildeschatten* te zien in museum Het Gouverneurshuis in Heusden. Deze expositie vraagt aandacht voor een grote variëteit aan bijzondere objecten die thuishoren binnen de schuttersgilden, maar die in de loop der tijd uit het bezit van deze gilden zelf verdwenen zijn. Denk hierbij aan bijvoorbeeld schitterend gildezilver, kleurrijke vaandels, eeuwenoude oorkondes en traditionele wapens. Deze voor de gilden vaak iconische objecten bevinden zich nu bij musea, archieven en andere erfgoedinstellingen, maar ook in kerken, gemeentehuizen of bij particulieren. In veel gevallen zijn deze Brabantse gildeschatten aan het zicht van het grote publiek onttrokken, iets waar deze tentoonstelling verandering in zal brengen.

Activiteiten rondom tentoonstelling vergeten brabantse gildeschatten: oproep aan alle gildebroeders en -zusters!

Dat de expositie plaats zal vinden in museum Het Gouverneurshuis in Heusden is geen toeval. Heusden is namelijk de thuisbasis van het voormalige Sint-Jorisgilde. Dit gilde is terug te vinden in bronnen uit de veertiende eeuw en is daarmee een van de oudste schuttersgilden van Nederland. Bij de opheffing van dit gilde in 1905 ontstond volop rumoer toen de bezittingen van het gilde verkocht werden, waardoor dit erfgoed

ver van Heusden dreigde te raken. Dit leidde tot een heus protest, wat zelfs de landelijke pers haalde. De commotie wierp zijn vruchten af en de meest kostbare objecten konden uiteindelijk in Heusden blijven. Een gildekastje uit de zestiende eeuw, een fraaie drinkhoorn en een groot aantal hoofdmanpenningen bevinden zich tegenwoordig als bruikleen van het Rijk in

Drinkhoorn van het Sint-Jorisgilde te Heusden uit de late 16e eeuw. (Ossenhoorn met zilverbeslag. Collectie: Museum Het Gouverneurshuis, Heusden)

het museum in Heusden.

Op de tentoonstelling Vergeten Brabantse Gildeschatten worden voorwerpen getoond die afkomstig zijn uit vrijwel geheel Brabant. Met een grote verscheidenheid aan voorwerpen en bruiklenen uit onder andere Bergen op Zoom, Breda, 's-Hertogenbosch, Tilburg, Roosendaal, Uden en de Belgische provincie Antwerpen zal de bezoeker verrast worden en zich kunnen onderdompelen in de rijke historie van de Brabantse schuttersgilden. De ontwikkeling van de Brabantse gilden door de eeuwen heen zal in de tentoonstelling centraal staan, evenals hun religieuze en sociaal-maatschappelijke waarden en de verschillende functies van de verschillende gildebroeders en hun kenmerkende attributen. Ook zullen de tradities en de vernieuwingsprocessen ten behoud van die tradities in beeld worden gebracht aan de hand van fotoreportages en beeldende kunst.

Het project wil een breed publiek kennis laten maken de Brabantse schuttersgilden en hiermee belangstelling en enthousiasme wekken voor deze eeuwenoude, maar nog steeds springlevende traditie en de noodzaak van het behoud hiervan. Op deze manier kunnen ook de jongere generaties en nieuwe Nederlanders vertrouwd raken met dit belangrijke, immateriële erfgoed.

In het verlengde van de tentoonstelling worden diverse activiteiten georganiseerd, zowel tijdens de opening als gedurende de maanden dat de expositie te zien is. We streven hierbij naar een programma dat voor jong en oud interessant is. Denk aan lezingen, workshops, jeugdeducatie, demonstraties trommen, kruisboogschieten en vendelzwaaien, en een ambachtsmarkt.

De opening van de tentoonstelling zal plaatsvinden op zaterdag 11 april 2026 en zal verricht worden door de Commissaris van de Koning, Ina Adema. Het belooft een waar spektakel te worden. Na een samenkomst in de nabijgelegen kerk voor het officiële gedeelte, zullen we in optocht en onder tromgeroffel naar het museum lopen. Een kleurrijke erehaag van hoofdvaandels zal gevormd worden voor de CdK, gevolgd door de overheid: als het ware een levend museum met al dat zilver op straat! In en rond het museum gaan de festiviteiten door. Uiteraard is de tentoonstelling Vergeten

Brabantse Gildeschatten te bewonderen en in de museumtuin zullen diverse activiteiten worden georganiseerd. Gilden die bij deze opening aanwezig willen zijn, uiteraard in gildelokostuum, kunnen zich aanmelden. Hiervoor zal te zijner tijd een officiële uitnodiging vanuit de Federatie volgen.

Maar niet alleen de start van de tentoonstelling zal groots gevierd worden, ook daarna zal er veel bijzonders te zien en te doen zijn.

stelling te bezoeken. Daarnaast zullen er op de jeugd gerichte activiteiten worden georganiseerd. Zo zal er een workshop worden gehouden waarbij kinderen hun eigen schild kunnen ontwerpen en graveren. Tevens hebben we een leuke doorlopende activiteit met Lego om kinderen te enthousiasmeren voor deze eeuwenoude traditie. Voor de tentoonstelling heeft Thomas Pasternak twee mascottes van Lego ontworpen en gebouwd: "Wieske de Tamboer" en "Toontje

Mascottes "Wieske de Tamboer" en "Toontje de Koning" van Lego.
(Vervaardiger: Thomas Pasternak)

Zo is een van de workshops een slagwerk-sessie voor jong en oud. Deze demonstratie zal in september 2026 gehouden worden door Pieter van de Broek (gildebroeder van het Sint-Jorisgilde Bergeijk én Brabantse hoeder). Alle muzikale Brabanders zijn bij dezen uitgenodigd om hieraan deel te nemen! Ook het vermelden waard is dat we hopen de Federatiedag op 10 oktober 2026 in Groot Heusden te houden.

Een belangrijk onderdeel van het project Vergeten Brabantse Gildeschatten is om ook kinderen kennis te laten maken met de Brabantse schuttersgilden. Basisschoolleerlingen uit de omgeving zullen uitgenodigd worden om de tentoon-

de Koning". Aan de hand van Wieske en Toontje worden de kinderen meegenomen op speurtocht door de expositiezalen.

Kortom Vergeten Brabantse Gildeschatten belooft een onvergetelijk project te worden. Echter, dit kunnen we natuurlijk niet alleen. Gelukkig zijn er al de nodige aanmeldingen en hebben de Federatie, Kring Maasland en de gilden van Groot Heusden zich al gecommiteerd aan dit project. Maar daarnaast hebben we jullie hulp nodig! We roepen zoveel mogelijk gildebroeders en -zusters op om een bijdrage te leveren aan de activiteiten. Lijkt jou het leuk hierbij te helpen, of heb je nog een mooie aanvulling, neem dan contact op met Tony Vaessen. ■